

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIG-1084/17-G23/1

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	Mateřská škola a Základní škola pro tělesně postižené Brno, Kociánka, příspěvková organizace
Sídlo	Kociánka 6, 612 00 Brno
E-mail právnické osoby	spcprotpbrno@seznam.cz
IČ	62157396
Identifikátor	600024954
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PaedDr. Jana Kadlecová
Zřizovatel	Jihomoravský kraj
Místo inspekční činnosti	Kociánka 6, 612 00 Brno
Termín inspekční činnosti	15. – 17. 2. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti je v souladu s § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů zjišťování a hodnocení podmínek a průběhu poskytování poradenských služeb ve školských poradenských zařízeních.

Charakteristika

Speciálně pedagogické centrum (dále „SPC“) je součástí Mateřské školy a Základní školy pro tělesně postižené Brno, Kociánka, příspěvkové organizace (dále „škola“). Jeho činnost je zaměřena zejména na poradenskou podporu dětí, žáků a studentů (dále „žáci“) s tělesným postižením a souběžným postižením více vadami. V souladu se standardními činnostmi SPC zajišťuje v rámci péče přímou podporu žákům a metodickou a konzultační činnost směřovanou k jejich zákonným zástupcům a školám (školským zařízením), ve kterých se vzdělávají. Poskytuje odborné speciálně-pedagogické a pedagogicko-psychologické služby a doporučuje podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami pro jejich vzdělávání. Podílí se na kariérovém poradenství svých klientů. Spolupracuje s orgány sociálně-právní ochrany dětí, zdravotnickými zařízeními popřípadě s dalšími orgány a institucemi.

Speciálně pedagogické centrum je umístěno v areálu Centra Kociánka, které zabezpečuje péči o klienty s tělesným postižením. SPC působí v Jihomoravském kraji. V případě zájmu zákonných zástupců poskytuje své služby i klientům z jiných regionů (zejména Olomoucký kraj a kraj Vysočina).

Hodnocení podmínek poskytování poradenských služeb

Ředitelka školy a školského zařízení splňuje požadované kvalifikační předpoklady. Byla jmenována na základě konkurzního řízení. Vedením SPC pověřila zkušenou speciální pedagožku, která také splňuje kvalifikační předpoklady. Ředitelka školy na ni delegovala pravomoci v oblasti odborného zajištění činnosti SPC. Obě vedoucí pracovnice vzájemně spolupracují na strategickém i operativním řízení SPC. Cílená kontrolní činnost je vedena v souladu s plánem kontrol, který je zpracován pro celou školu. Vedoucí SPC zodpovídá za běžný chod centra, organizuje a koordinuje metodickou, konzultační, vzdělávací činnost. Vedení školy v souladu s vyhláškou o poskytování poradenských služeb klientům vytváří příznivé podmínky pro plnění úkolů souvisejících s výkonem poradenské péče o klienty SPC. Školské poradenské zařízení má kvalitně zpracovanou koncepci, která má přímou vazbu na roční plány. Ty jsou dále konkretizovány v týdenních plánech v podobě časového rozvrhu konkrétních činností jednotlivých pracovníků. Naplnění týdenních plánů je evidováno v týdenních výkazech práce, které přesně monitorují realizované aktivity.

Personální podmínky jsou optimální z hlediska odborné kvalifikace i příslušné specializace. V SPC pracuje celkem sedm zaměstnanců - vedoucí pracovnice (speciální pedagožka), dva psychologové, tři speciální pedagogové a sociální pracovnice (s úvazkem 0,6). Kolektiv odborných pracovníků je stabilizovaný, věkově různorodý. Jednotliví pracovníci se specializují podle věkové struktury klientů na předškolní, základní a střední vzdělávání. Ředitelka vytváří podmínky pro jejich další vzdělávání, které jsou stanoveny v plánu dalšího vzdělávání a konkretizovány v osobním listu každého zaměstnance. Vzdělávací akce jsou zaměřeny především na diagnostiku v různých oblastech (např. vzdělávání dětí předškolního věku), podpůrná opatření v praxi SPC a výklady nových právních norem. To odpovídá aktuálním potřebám pracovníků SPC, zejména v souvislosti s tím, že školské právní normy platné od 1. 9. 2016 zásadně mění podmínky v poskytování poradenské péče. Pracovníci se rovněž účastní odborných konferencí. Nové pracovníky osobně zaškoluje vedoucí SPC. Ti mají také možnost hospitací ve třídách kmenové mateřské a základní školy. Získávají tak v reálném školním prostředí cenné poznatky o výuce zdravotně postižených žáků, což jim umožňuje odborný růst důležitý pro výkon poradenské práce.

Vedoucí pracovnice se angažuje rovněž v Asociaci pracovníků SPC a své zkušenosti předává svým kolegům.

Speciálně pedagogické centrum bylo v létě 2015 přestěhováno do nově vybudovaných podkrovních prostor školy, do kterých je bezbariérový přístup. Pro svoji činnost mají zaměstnanci i klienti dobré materiální podmínky. Speciálně pedagogické centrum disponuje pěti prostornými odbornými pracovny s odlišenými zónami pro diagnostiku, terapie i administrativní činnost pracovníků. Prostory jsou přizpůsobené potřebám klientů a účelně vybavené pro individuální činnosti. Počet odborných pracoven je dostačující, neboť část odborných činností je realizována přímo ve školách klientů. Součástí prostor SPC je i čekárna.

Pro výjezdy pracovníků za klienty přímo do jejich škol a rodin jsou využívány dva osobní automobily.

Činnost SPC je zajištěna vícezdrojovým financováním. Hlavním zdrojem příjmů jsou finanční prostředky ze státního rozpočtu na mzdy a přímé náklady na vzdělávání. Na úhradu provozních nákladů je určen příspěvek z rozpočtu zřizovatele, který byl navýšen o účelově určené finanční prostředky na nákup diagnostických nástrojů. Vybavení SPC diagnostickými nástroji bylo také financováno z rozvojového programu MŠMT. Vybavení SPC diagnostickými nástroji, včetně proškolení pracovníků v jejich používání, je prioritou vedení.

Pro podporu diagnostiky využívá SPC účelně soubor vytvořených didaktických pomůcek, a to diagnostické karty, pracovní skládačky, motorické pomůcky včetně tabletů s aplikacemi pro diagnostiku a intervenci dětí. Speciálně pedagogické centrum je vybaveno dalšími didaktickými materiály, odbornou literaturou a rehabilitačními pomůckami (rehabilitační míče, speciální židle pro tělesně postižené).

Evidence klientů je vedena souběžně v listinné podobě a elektronicky. Software pro vedení elektronické evidence v současnosti neodpovídá požadavkům daným novou legislativou, proto je aktuálně evidence realizované poradenské činnosti vedena v listinné podobě. Spisy klientů jsou umístěny přehledně a bezpečně v uzamykatelných skříních v pracovně vedoucí SPC.

Před zahájením poradenských služeb je důsledně uplatňován princip informovaného písemného souhlasu s jejich poskytnutím. Poradenské služby jsou poskytovány bez zbytečného odkladu, je dodržována lhůta nejvýše tří měsíců od přijetí žádosti k poskytnutí poradenské služby. Většina žádostí je zpravidla přijímána jednotlivými pracovníky telefonicky a je dohodnut termín vyšetření nebo jiné péče. Ostatní žádosti jsou řešeny osobně. Z rozhovoru s pracovníky SPC vyplynulo, že tento systém není příliš vhodný, protože nevyklučuje možnost opomenutí záznamu některé žádosti do plánu vyšetření. Centrální systém evidence žádostí o poradenskou službu není zajištěn vybraným pracovníkem.

Hodnocení průběhu poradenských služeb

Ve školním roce 2015/2016 SPC poskytlo poradenské služby celkem 582 klientům. Počet klientů měl v posledních třech letech mírně rostoucí tendenci. Činnosti SPC, převážně individuálního charakteru, byly nejvíce zaměřeny na práci s klienty, se zákonnými zástupci a pedagogy. V posledním období došlo k výraznému nárůstu služeb pedagogům, zejména se jednalo o metodické konzultace. Obsah těchto konzultací se však od září 2016 kvalitativně změnil. Místo konzultací zaměřených na volbu strategií podpory žáka převažují konzultace

týkající se administrace podpůrných opatření. Speciálně pedagogické centrum ve školním roce 2015/16 vydalo 119 doporučení ke zřízení pracovní pozice asistent pedagoga.

Srovnáním časových snímků poskytnutých poradenských služeb za měsíc listopad v letech 2015 a 2016 bylo Českou školní inspekcí zjištěno, že se v roce 2016 změnila skladba poskytovaných činností a změnila se také jejich časová náročnost. Největší časový nárůst zaznamenalo zpracování doporučení ke vzdělávání, zvýšila se potřeba metodické podpory pedagogům. To vedlo ke snížení časové dotace potřebné k individuální práci s klientem a ke snížení počtu poskytovaných služeb. Pozitivní je, že se zvýšil objem poradenské podpory realizované přímo pro žáky ve školách. Pracovníci SPC uvádějí, že diagnostiku a doporučení ke vzdělávání zpracovávají sice ve lhůtách stanovených právními normami, ale na úkor jiných činností. Časové a kapacitní podmínky neumožňují realizovat některé skupinové aktivity s klienty.

Osobní spisy klientů obsahují i zápisy z jednotlivých poradenských intervencí, podklady a vyhodnocení realizované diagnostiky včetně anamnestických záznamů, potřebnou zdravotnickou dokumentaci, případně další dokumenty z průběhu poradenské činnosti konkrétního klienta.

V oblasti psychologické diagnostiky pracovnice používají přednostně standardizované nástroje, metody a postupy. Základem psychologické diagnostiky jsou výkonové testy schopností. Uplatňovány jsou také prvky dynamické diagnostiky. Z analýzy vzorku spisů klientů vyplývá, že interpretace výsledků a stanovení závěrů je účelné. Speciálně pedagogické centrum využívá i další materiály a postupy k zjištění vzdělávacích potřeb klientů a uzpůsobení postupů práce ve školním i domácím prostředí.

Diagnostické metody pro speciálně pedagogickou diagnostiku jsou voleny cíleně k individuálním věkovým možnostem klienta, charakteru potíží a účelu vyšetření (vstupní vyšetření, vyšetření za účelem zjištění vzdělávacích potřeb, školní zralost, k uzpůsobení podmínek vykonání maturitní zkoušky atd.). Pro posuzování míry vzdělávacích potřeb je používán ucelený soubor vytvořených diagnostických postupů a nástrojů v oblasti speciálně pedagogické diagnostiky (tzv. Katalog pro posuzování míry podpůrných opatření) doplněný o standardní diagnostické nástroje, které jsou v praxi modifikovány s ohledem na rozsah zdravotního postižení klienta.

Z analýzy vzorku spisů klientů je patrné, že nejvíce využívanou metodou speciálně pedagogické diagnostiky je anamnéza (osobní, školní) včetně záznamů s využitím klinických metod – pozorování, rozhovor, informace od učitelů, od zákonných zástupců, rozbor prací či analýza produktů vlastní činnosti klienta (kresby, školní práce, sešity, poznámky, deníky), orientační didaktické testy. K posouzení předpokladů pro psaní, aktuální úroveň motorických a grafomotorických dovedností se osvědčilo využívání záznamových archů, které respektují postižení klientů. V oblasti posuzování vývoje dítěte v raném a předškolním věku je využívána vývojová škála projektu Portage, která hodnotí úroveň v oblastech socializace, komunikace, motoriky.

Pro ověření kvality služeb poskytovaných SPC proběhlo v únoru 2017 u čtyř vybraných škol, ve kterých se vzdělávají jeho klienti, inspekční elektronické zjišťování realizované Českou školní inspekcí. Z dotazníkového šetření vyplynulo, že školy jsou s prací SPC spokojeny.

Speciálně pedagogické centrum aktivně spolupracuje se školami na území Jihomoravského kraje i mimo něj. Pracovníci SPC komunikují s řediteli a učiteli škol přímo na místě a společně projednávají případnou úpravu vzdělávacích podmínek klientů. Tento postup umožňuje pružně a konkrétně reagovat na vývoj jejich vzdělávacích potřeb. SPC umožňuje pedagogům vzdělávajícím žáky s tělesným postižením v běžných školách hospitace ve třídách školy pro tělesně postižené. To významně zvyšuje informovanost pedagogů o

metodách výuky těchto žáků, což se odráží na kvalitě vzdělávání žáků s tělesným postižením v běžných školách. Speciálně pedagogické centrum o své činnosti informuje např. odborníky, zřizovatele a veřejnost, proto se mu daří poskytovat poradenské služby ještě před nástupem dětí do mateřské nebo žáků do základní školy. Možnosti přímo oslovit ředitele a učitele škol například na společných poradách využívá SPC zatím sporadicky. Speciálně pedagogickému centru se daří u některých klientů sledovat další vývoj i po ukončení poskytování poradenských služeb. Získává zpětnou vazbu od zákonných zástupců dětí a žáků a od zletilých klientů týkající se efektivity poskytovaných poradenských služeb. Na základě těchto poznatků přijímá vedení SPC opatření ke zlepšení práce v tomto směru podněty a snaží se je využít pro zlepšení procesu poskytování těchto služeb.

Závěry

Silné stránky

- Vytváření vlastních speciálně pedagogických diagnostických nástrojů.
- Vybavenost vhodnými pomůckami.
- Nadstandardní spolupráce se školou, při které je SPC zřízeno.

Slabé stránky

- Nedostatek standardizovaných speciálně pedagogických diagnostických nástrojů.
- Snížení časové dotace pro přímou práci s klientem a metodické podpory pedagogů.
- Nevyhovující systém pro příjem žádostí o poradenskou službu a jejich evidenci.

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Posílit tým o další pracovníky.
- Upravit nevyhovující systém pro příjem žádostí o poradenskou službu a jejich evidenci.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.b@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Vnitřní řád SPC ze dne 1. září 2016
2. Organizační řád č. j. 174/14-2 s účinností od 1. září 2016
3. Dlouhodobá koncepce rozvoje SPC ze dne 31. srpna 2016
4. Pracovní řád č. j. 528/15/MZŠTP/Kad ze dne 24. srpna 2015
5. Plán práce SPC pro šk. rok 2016/2017 z 31. srpna 2016

6. Informace o poskytování poradenských služeb v SPC pro TP
7. Dlouhodobý plán dalšího vzdělávání ze dne 31. srpna 2016
8. Výkaz o speciálně pedagogickém centru podle stavu k 30. září 2016, 30. září 2015 a 30. září 2014
9. Výroční zpráva za školní rok 2015/2016 ze dne 11. listopadu 2016
10. Pravidla nakládání s osobními údaji klientů, poskytování informací a vedení dokumentace o klientovi
11. Zřizovací listina příspěvkové organizace Jihomoravského kraje č. j. : 20/33 ze dne 30. dubna 2015
12. Jmenovací dekret ředitelky školy ze dne 31. května 2012, č. j. JMK 47194/2012
13. Potvrzení o obsazení pracovního místa ředitele školy ze dne 1. července 2015
14. Výkaz zisku a ztráty za rok 2016
15. Osobní spisy pedagogických pracovníků včetně dokladů o jejich dosaženém vzdělání a dalším vzdělávání, vedené ve školním roce 2016/2017
16. Pracovní náplň vedoucí SPC ze dne 10. března 2014
17. Ambulantní kniha
18. Kniha výjezdů a evidence návštěv u klientů
19. Zápis z metodicko - konzultační návštěvy školy 9. února 2017, ZŠ Bohdalice
20. Protokol o předání klienta do péče jiného poradenského/odborného pracoviště (formulář)
21. Dotazník pro školu k vyšetření žáka/žákyně ZŠ v SPC (formulář)
22. Informační karta školy (formulář)
23. Anamnestický dotazník klienta SPC (formulář)
24. Žádost o poskytnutí poradenských služeb (formulář)
25. Smlouva o spolupráci a souhlas se zpracováním osobních údajů klienta SPC dle Zákona 101/2000sb. o ochraně osobních údajů (formulář)
26. Informovaný souhlas s poskytnutím poradenské služby ve ŠPZ (formulář)

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy a školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.b@csicr.cz s připojením elektronického podpisu na výše uvedenou adresu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Pavlína Baslerová, školní inspektorka	PaedDr. Pavlína Baslerová v.r.
Mgr. Zdeňka Dufková, školní inspektorka	Mgr. Zdeňka Dufková v.r.
Mgr. Jan Dusík, školní inspektor	Mgr. Jan Dusík v.r.
Mgr. Eva Kořínková, školní inspektorka	Mgr. Eva Kořínková v.r.
PaedDr. Petr Petráš, odborník v oblasti školských poradenských služeb	PaedDr. Petr Petráš v.,r.
PhDr. Vladimír Píša, školní inspektor	PhDr. Vladimír Píša v.r.

V Praze 6. dubna 2017

Datum a podpis ředitelky školy a školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PaedDr. Jana Kadlecová, ředitelka školy a školského zařízení	PaedDr. Jana Kadlecová v.r.
--	-----------------------------

V Brně 18.4.2017